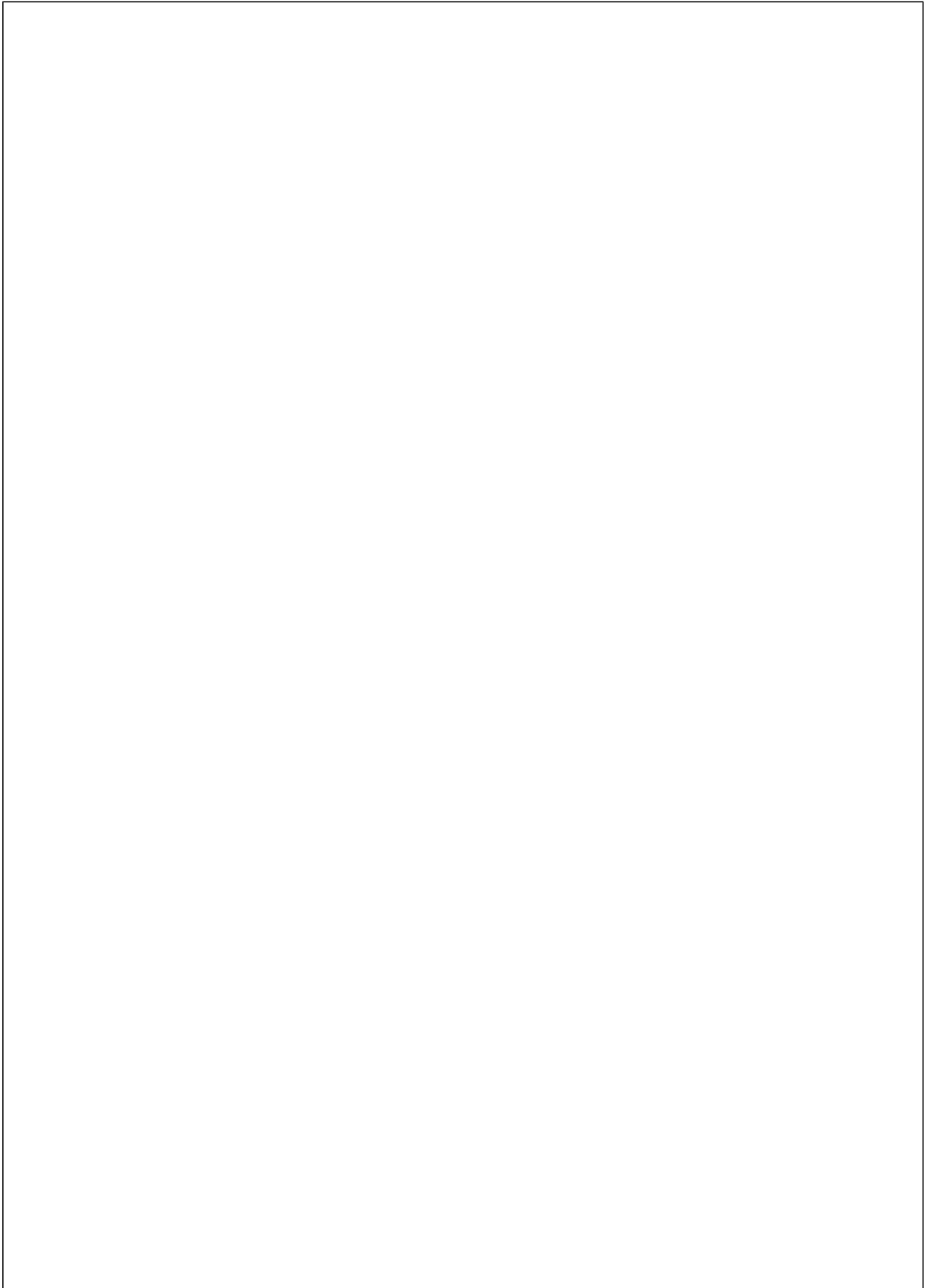

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/206205,Uroczystosci-pogrzebowe-general-a-brygady-Jana-Kazimierza-Kruszewskiego-Warszawa-.html>
01.03.2026, 01:31

[Nastę
ny](#)

[Powrót](#)

Uroczystości pogrzebowe generała brygady Jana Kazimierza Kruszewskiego – Warszawa, 12 września 2024

Na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach pożegnaliśmy generała Jana Kazimierza Kruszewskiego – dowódcę Korpusu Ochrony Pogranicza.

12.09.2024

[Korpus Ochrony Pogranicza \(KOP\)](#)

Podczas Mszy św. głos zabrał prezydent RP Andrzej Duda, który podkreślił, że wydarzenie to jest nie tylko aktem pochówku bohatera, ale także symbolicznym powitaniem generała, który powrócił do ojczyzny:

- To jest uroczystość pogrzebowa – powtórnego pochówku bohatera Rzeczypospolitej, bohatera wojen, żołnierza naszej niepodległości, obrońcy ojczyzny, ale to także, a może jednak przede wszystkim powitanie. Z wielkim wzruszeniem witamy powracającego do ojczyzny po 85 latach bohatera, żołnierza, a przede wszystkim syna Rzeczypospolitej.

Zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr Mateusz Szpytma podkreślił zasługi generała Kruszewskiego dla obrony polskich granic oraz walki o niepodległość:

- Walczył za ojczyznę. Walczył o to, by powstało państwo polskie m.in w Legionach Józefa Piłsudskiego, a później bronił tego państwa, aby mogło przetrwać podczas nawały bolszewickiej. Przez długie lata stał na czele Korpusu Ochrony Pogranicza (...) i wraz ze swoimi żołnierzami bronił Polski przed sowieckimi dywersantami.

Zaznaczył również, że spuścizna generała Kruszewskiego żyje do dziś, m.in. w działalności współczesnej Straży Granicznej, która kontynuuje tradycje Korpusu Ochrony Pogranicza.

Uroczystości pogrzebowe zakończyły się złożeniem trumny na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie wśród innych zasłużonych obrońców Rzeczypospolitej.

Uroczystości pogrzebowe generała brygady Jana Kazimierza Kruszewskiego - Warszawa, 12 września 2024. Foto. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości pogrzebowe generała brygady Jana Kazimierza Kruszewskiego - Warszawa, 12 września 2024. Foto. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości pogrzebowe generała brygady Jana Kazimierza Kruszeńskiego - Warszawa, 12 września 2024. Foto. Mikołaj Bujak (IPN)

Jan Kazimierz Kruszeński ps. „Kruk Czarny” (ur. 16 czerwca 1888, zm. 28 marca 1977) – studiował medycynę w Krakowie i Genewie, działał w Związku Strzeleckim. Był żołnierzem i dowódcą Legionów Polskich, od 14 października 1930 do sierpnia 1939 – dowódcą Korpusu Ochrony Pogranicza, uczestnikiem obrony Polski w 1939 roku. We wrześniu 1939 był dowódcą Grupy Operacyjnej w Armii Odwodowej „Prusy”. Po kampanii wrześniowej dostał się do niewoli niemieckiej (m.in. jeniec obozu VII A Murnau), a po uwolnieniu osiedlił się we Francji.

Zmarł w Domu Spokojnej Starości Polskiego Funduszu Humanitarnego w Lailly-en-Val i został pochowany na miejscowym cmentarzu. Na wniosek Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN grób gen. dywizji Jana Kruszeńskiego na cmentarzu w Lailly-en-Val we Francji został wpisany do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski.

Dzięki staraniom rodziny, Straży Granicznej oraz Instytutu Pamięci Narodowej, jego szczątki powróciły do Polski. 31 sierpnia 2024 r. odbyła się ekshumacja gen. bryg. Jana Kazimierza Kruszeńskiego, dowódcy Korpusu Ochrony Pogranicza (KOP). Następnie odprawiona została w miejscowym kościele pw. św. Sulpicjusza Msza św. żałobna w jego intencji. 2 września 2024 r. doczesne szczątki dowódcy KOP powróciły do Ojczyzny.

Korpus Ochrony Pogranicza – 100. rocznica utworzenia

W dniach 21–22 sierpnia 1924 r., w Spale na posiedzeniu Politycznego Komitetu Rady Ministrów rządu Władysława Grabskiego, w obecności prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Stanisława Wojciechowskiego na wniosek ministra spraw wojskowych gen. dyw. Władysława Sikorskiego i ministra spraw wewnętrznych Zygmunta Hübnera podjęto uchwałę o utworzeniu korpusu granicznego. Korpus Ochrony Pogranicza miał być formacją wojskową, scentralizowaną i

samodzielną, ale podległą Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, co miało ułatwić formacji współdziałanie z administracją oraz innymi organami bezpieczeństwa publicznego. W czasie mobilizacji ogłoszonej na czas wojny lub w przypadku zagrożenia wojennego, zasady użycia KOP miał określić prezydent.

W związku z koniecznością pilnego utworzenia formacji już 12 września 1924 r. gen. Władysław Sikorski wydał rozkaz wykonawczy o formowaniu Korpusu Ochrony Pogranicza dla objęcia ochrony granic z ZSRS, Litwą oraz Łotwą. Na tej podstawie 17 września 1924 r. ukazały się rozkaz i instrukcja określające strukturę organizacyjną, etaty dowództw i jednostek KOP oraz ich zadania.

Przez piętnaście lat żołnierze KOP czujnie strzegli i zdecydowanie bronili Polski przed sowiecką dywersją i pospolitym bandytyzmem oraz litewskimi bojówkami, oraz zwalczali przemyt na granicy wschodniej. We wrześniu 1939 r. oddziały KOP walczyły przeciwko Niemcom na wielu zagrożonych odcinkach frontu zachodniego, a 17 września 1939, podczas sowieckiej agresji, jako pierwsi stali się jej ofiarami.

Polecamy:

- [Korpus Ochrony Pogranicza](#) Portal tematyczny przygotowany w 95. rocznicę powołania do życia Korpusu Ochrony Pogranicza – przedwojennej formacji granicznej.
- Publikacja: [Artur Ochał, Tarcza II Rzeczypospolitej. Korpus Ochrony Pogranicza 1924-1939](#)
- Publikacja: [Robert Szczerkowski, Udział 163. rezerwowego pułku piechoty w kampanii polskiej 1939 roku](#)
- Publikacja: [U polskich stali granic. W 90. rocznicę powstania Korpusu Ochrony Pogranicza, red. Artur Ochał, Michał Ruczyński, Paweł Skubisz](#)
- Broszura: [Korpus Ochrony Pogranicza 1924-1939](#)
- Artykuł: [Artur Ochał KOP od święta](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Uroczystości pogrzebowe